

TÜRK-İŞ | Haber Bülteni

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No: 10 Kızılay - Ankara | Tel: (0.312) 433 31 25-29 | Faks: (0.312) 433 85 80 - 433 68 09

facebook.com/turkiskonfederasyonu | twitter.com/turkiskonf | www.turkis.org.tr

27 Kasım 2018

KASIM 2018 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI

- ASGARİ ÜCRET YAŞAMA MALİYETİNİ KARŞILAMAKTAN UZAK...
- BEKAR BİR ÇALIŞANIN YAPMASI GEREKEN ASGARİ NET AYLIK HARCAMA 2.385 TL
- DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI 1.943 TL, YOKSULLUK SINIRI 6.328 TL
- MUTFAK ENFLASYONU ARTIŞI AYLIK YÜZDE 1,22 ve SON ONİKİ AYLIK YÜZDE 23,94

Asgari ücretin yeniden belirleme çalışmalarının başlayacağı günümüzde, fiyat artışları karşısında başta asgari ücret olmak üzere çalışanların gelirleri yetersiz kaldı. Aylık net asgari ücretin halen 1.603 TL olduğu ekonomik ve sosyal koşullarda sadece tek bir çalışan için hesaplanan yaşama maliyeti 2.385 TL olarak hesaplandı. Mevcut asgari ücret, dört kişilik bir ailenin asgari aylık gıda harcaması olan açlık sınırını bile karşılamaktan uzak kaldı. Asgari ücret, dört kişilik bir ailenin aylık harcamasına ancak bir hafta yetiyor.

İnsan onuruna yaraşır yaşama seviyesini sağlayacak bir ücret karşılığında çalışılması gereği anayasada düzenlenmiş olmasına rağmen milyonlarca çalışan ailesiyle birlikte düşük ve yetersiz gelire hayatını sürdürmek durumunda bırakılmaktadır.

TÜRK-İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu), çalışanların geçim şartlarını otuz bir yıldan bu yana aralıksız olarak her ay düzenli olarak yaptığı "açlık ve yoksulluk sınırı" araştırması ile ortaya koymaktadır. TÜRK-İŞ Araştırmasının 2018 Kasım ayı sonucuna göre:

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 1.942,71 TL,
- Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (**yoksulluk sınırı**) 6.328,05 TL,
- Evli olmayan-çocuksuz bir çalışanın '**yaşama maliyeti**' ise aylık 2.385,11 TL olarak hesaplandı.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

	Kasım 2017	Aralık 2017	Ekim 2018	Kasım 2018
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	436,48	445,58	528,66	534,26
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	359,46	368,86	441,18	446,19
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	465,73	476,69	570,91	578,60
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	305,79	317,01	378,58	383,66
Açlık Sınırı	1.567,45	1.608,13	1.919,34	1.942,71
Yoksulluk Sınırı	5.105,71	5.238,22	6.251,92	6.328,05

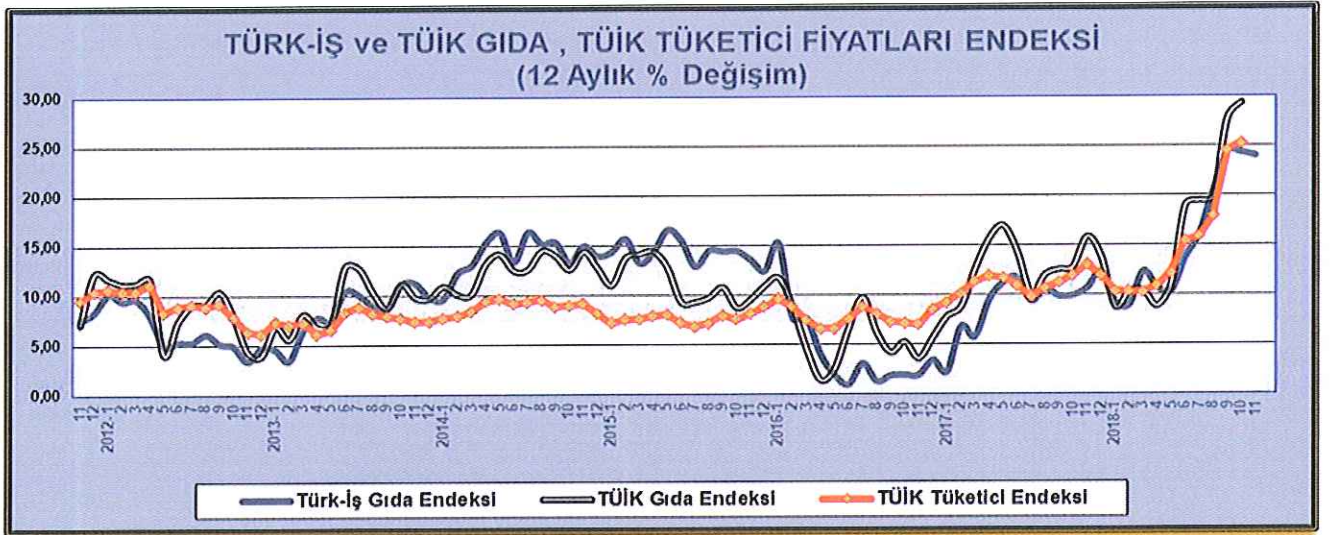
* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

TÜRK-İŞ hesaplamasına göre; dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı bu ay 23 TL arttı. Böylece yılbaşına göre bugün -sadece mutfak harcaması için- 334 TL daha fazla harcama yapma zorunluluğu ortaya çıktı. Yapılması gereken 'toplam harcama' bu ay 76 TL artış gösterirken, yılbaşına göre aile bütçesine gelen ek yük ise 1.090 TL oldu.

Çalışanların aileleriyle birlikte, anayasada da ifadesini bulan "geçim şartları" bu şekilde olumsuz gelişim gösterirken, ülkenin ekonomik ve sosyal durumunun yetersizliği gerekçe gösterilip çalışan kesimden öncelikli olarak fedakarlık beklenmektedir. Ekonomik sıkıntıda bedel ödemesi gerekenler, zaten geçim sıkıntısı içinde bulunan iktisaden dar ve sabit gelirli kesimler olmamalıdır.

Hatırlanacağı üzere, bu yılın başında asgari ücret belirlenirken TÜİK bekar bir işçinin geçimi için gereken harcama tutarını 1.894 TL olarak hesaplamıştır (TÜRK-İŞ'in aynı ay itibarıyla hesapladığı tutar 1.949 TL). Buna rağmen Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun işveren-hükümet kesimi oy çokluğuyla net asgari ücreti 291 TL eksik olarak belirlemişti. TÜRK-İŞ tarafından evli olmayan ve çocuksuz bir işçi için hesaplanan yaşam maliyeti günümüzde aylık net 2.385 TL'ye yükselmiştir. Aradaki fark giderilmeden, mevcut asgari ücretin hedeflenen enflasyon oranında veya birkaç puan üzerinde artırılması yoksulluğun sürmesi anlamındadır.

TÜRK-İŞ tarafından hesaplanan gıda fiyatları endeksi ile Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanan tüketici fiyatları endeksi ve alt grubunda yer alan gıda endeksinde son on iki ay itibarıyla gelişim aşağıdaki şekilde yer almaktadır. Şekilden de görüleceği üzere Temmuz 2018 ayından başlayarak gıda ve tüketici fiyatları hızla yükselmiştir. Ancak piyasaya yapılan müdahalelerle fiyatlardaki artışın -bir veya iki ay geçerli olsa da- biraz gerilemesi beklenmektedir.

TÜRK-İŞ'in verileri temel alındığında "mutfak enflasyonu"ndaki değişim 2018 Kasım ayında şu şekilde gerçekleşmiştir:

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı **bir önceki aya göre** yüzde 1,22 oranında arttı.
- Yılın **ilk on bir ayında** fiyatlardaki artış yüzde 20,81 oranına ulaştı.
- Gıda enflasyonunda **son oniki ay itibarıyla artış oranı** yüzde 23,94 oldu.
- **Yıllık ortalama artış oranı** ise yüzde 15,61 olarak hesaplandı.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Kasım 2015	Kasım 2016	Kasım 2017	Kasım 2018
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,84	0,82	1,50	1,22
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	12,84	2,28	9,45	20,81
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	13,53	1,89	10,63	23,94
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	14,43	4,83	8,35	15,61

Bu ay fiyat derlenirken dikkati çeken önemli bir nokta, hemen tüm marketlerde promosyon-indirim-üyelik avantajı-ekstra kazanç gibi kampanyalarla fiyat indirimine gidilmiş olmasıdır. Bu çerçevede, gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalıbında yer alan ürünlerin fiyatları Kasım 2018 itibariyle şu şekilde değişim gösterdi:

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; -bazı marketlerde peynirde yapılan olumlu fiyat ayarlamaları dışında- bu ay önemli bir fiyat değişikliği olmadı.
- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta; hesaplamada dikkate alınan kıyma ve kuşbaşı etin fiyatı değişmedi. Kurban Bayramının ardından fiyatı artan kıyma ve kuşbaşı etin fiyatı bu ay değişmedi. Bonfilenin 90,90 TL olan kilogram fiyatı aynı kaldı. Sakatat ürünlerinin fiyatı da -şimdilik- aynı kaldı. Tavuk fiyatı da değişmedi. Balık fiyatında artış tespit edildi. Yumurtanın tanesi çoğu yerde 79 kuruşa kadar yükseldi. Bakliyat ürünlerinden (kuru fasulye, kırmızı-yeşil mercimek, nohut, barbunya vb.) barbunya ve kuru fasulye fiyatında yine artış oldu, diğerlerinde bir fiyat değişikliği olmadı.
- Ortalama yaş sebze-meyve fiyatı, hesaplama esas alınan ürünlerdeki değişikliğe bağlı olarak bu ay biraz geriledi. Ancak, gündemde sıklıkla yer alan patates-kuru soğan fiyatı bir önceki aya göre artış gösterdi. Özellikle kuru soğan fiyatı "hastalık" gerekçesiyle artarken, buna patates fiyatı eşlik etti. Bazı mevsim sebzelerinin fiyatı mutfak harcamasına olumlu katkı yaptı. Ortalama sebze fiyatı bu ay 4,84 TL olarak hesaplandı. Meyvede genel olarak fiyat artışı görülürken kavun-karpuz gibi ürünlerin hesaplama dışında bırakılmasıyla ortalama meyve fiyatı geriledi ve bu ay 4,10 TL oldu. Geçtiğimiz ay 4,97 TL olan ortalama sebze-meyve fiyatı bu ay 4,66 TL olarak hesaplandı.

Hesaplama yapılırken -her zaman olduğu gibi- pazarda yaygın bulunan mevsim ürünleri esas alındı. Bu ay ağırlıklı olarak 19 sebze ve 10 meyve fiyatı kapsandı. Araştırmada ürünlerin tek tek ağırlığı yerine harcama sepetindeki meyve-sebze tüketiminin toplam miktarından hareket edildi.

- Ekmek, pirinç, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ekmek fiyatındaki artış bu ay da kağıt üzerinde kaldı, piyasadaki satış fiyatına yansımada. Un ve irmik fiyatı aynı kaldı, ancak makarna, pirinç ve bulgur fiyatında bazı düşük tutarlı ayarlamalar görüldü.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; geçen ay fiyatı artan tereyağı ile margarin fiyatı değişmedi. Zeytinyağı fiyatı bu ay yine artarken ayçiçeği yağı fiyatı değişmedi. Zeytin fiyatı, yeşil ve siyah zeytin ortalaması olarak aynı kaldı. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb.) ürünlerinden sadece fındığın fiyatı arttı. Baharat (kimyon, nane, karabiber, vb.) ürünlerinde -kimyondaki artış hariç- fiyat değişikliği tespit edilmedi. Şeker fiyatıyla birlikte bal, reçel, pekmez fiyatı da değişmedi. Tuz fiyatında indirimle gidildi. Çay ve ıhlamur fiyatı değişmedi. Salçada bu ay -düşük de olsa- yine artış oldu.

Konfederasyonumuzca hesaplanan tutarlar ücret düzeyi olmayıp haneye girmesi gereken toplam gelir miktarıdır. Ancak hanede çalışan sayısının sınırlı ve fakat ele geçen ücretin yetersiz olduğu durumlarda, elde edilen gelir birden fazla kişinin geçimini karşılayamamakta, kişi başına "insanca geçim için" yapılması gereken harcama tutarı yetersiz kalmaktadır.

TÜRK-İŞ'in bu araştırması alanında ilktir. Daha sonra bu alanda yapılan benzeri çalışmalara da örnek olmuştur/olmaktadır. "Açlık ve Yoksulluk Sınırı" çalışmasında hesaplamaya temel alınan gıda maddelerinin fiyatları, Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli dolaşarak **doğrudan** tespit edilmektedir. TÜİK tarafından derlenen fiyat verileri kullanılmamakta ve fakat, gelişmeleri değerlendirmek ve kıyaslama yapmak için sonradan izlenmektedir. **Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır.**

Konfederasyonumuz her ayın son haftasında ve TÜİK açıklamasından yaklaşık bir hafta önce hesaplama sonuçlarını kamuoyuna açıklamaktadır ve bu yönüyle, tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan "**öncü gösterge**" niteliğini de taşımaktadır.

enisbaqdadioglu@gmail.com

www.turkis.org.tr